

כגפן פוריה

עלון להפצת תורה ויהדות

פְּרִשְׁתַּת בְּחֻקֵּי

הפטרה: ה' עוזי ומעוזי
כו' אייר תשע"ה

יציאת השבת ר"ת 20:56
מב' לעומר, אבות פיק' ה' | פיק' ו'

יום ראשון יום שחרור ירושלים והחולת שמואל הנביא
יום שני - ערב ר"ה סיון תפילת השל"ה על הבנים
מברכים חודש סיון שידול ביום שלישי
המולד ביום שני 2 אחה"צ 11 דקות 51 חלקים
גיליון 338

יציאת השבת:

20:15

ירושלים: 20:10

כניסת השבת:

19:00

ירושלים: 18:53

אוהב את התוכחות

הרב עמוס שושן - רב ישובי רכס פוריה

פרשת בחקתי פותחת בפסוקי ברכה לעם ישראל בזמן שיעשו רצונו של מקום. ואולם בהמשכה של הפרשה ישנם פסוקי תוכחה. בגלל פסוקי התוכחה הקשים, נתפתח מנהג ברוב קהילות ישראל, שהשליח ציבור קורא פסוקים אלו בעצמו ולא עולה אחר לקריאה זו, ובנוסף לכך הוא קורא פסוקים אלו בקול נמוך. יש מן הציבור שאינם עוקבים אחר קריאת פסוקים אלו, ויש שהגדילו לעשות ואפילו יוצאים מבית הכנסת! לומר לך, איני רוצה לשמוע פסוקי תוכחה קשים אלו.

הבריחה משמיעת דברי התוכחה אינה מקטינה את הסיכוי לקבל את העונשים הכתובים בה, ההיפך הוא הנכון, היא יכולה לגרום לאדם להיכשל ולהיענש. משל למה הדבר דומה? לאדם הנוסע ברכבו ולפתע נדלקת מנורה אדומה ברכבו, נורה זו מאוד מפריעה לו בנסיעתו והוא מחליט לעצור באמצע הדרך ולנתק את המנורה הזו.

פעולה זו לא רק שאינה מצילה את האדם אלא גורמת לו להיות חשוף לסכנות רבות יותר. כך גם פסוקי התוכחה שבפרשתנו, הם באים לכוין אותנו לדרך ישרה. לפיכך, אל לנו לטמון את ראשנו בחול או לאטום את אוזננו. אלא עלינו להקשיב ולדעת כי דברי תורה אלו הם המכוונים אותנו ללכת בדרך ישרה. יהי רצון שנזכה לשמוע את דברי תורתנו הקדושה, ושהקב"ה יהפוך לנו את כל הקללות לברכות, בגאולה הקרובה אמון.

בהוצאת מכון "שערי תורה": פוריה-נוה עובד ד.ג. גליל תחתון 15210

שערי תורה וחסד ע"ר * כולל אברכים * שיעורי תורה * פרסומים תורניים * גמ"ח עזרה לנוקמים *
הדפסה: דפוס כנרת. עריכה: צ. שורר. היה שותף. להעברת תרומות: בנק המזרחי סניף טבריא מספר חשבון: 123459

שמואל הנביא

יום כ"ח באייר, יום שחרור ירושלים הוא יום ההילולא של שמואל הנביא, אשר עסק בתכנון בניין המקדש בניויות ברמה.

יש המשערים ששמואל הנביא היה משבט אפרים, שכן על אביו, אלקנה, נאמר כי מוצאו "מִהַר אֶפְרַיִם" ושהוא "אֶפְרַיִם". עם זאת, על-פי מגילת היוחסין שלו המופיעה בדברי הימים, נראה שמוצאו משבט לוי והוא היה מצאצאי קורח. ככל הנראה, היה בן למשפחת לויים שהתגוררה בקרב שבט אפרים.

עוד בטרם לידתו הוקדש שמואל, על ידי חנה אמו, לעבודת האל, והובא למשכן שילה, עוד בהיותו פשוט, שם גדל וחונך על ידי עלי הכהן הכהן הגדול של אותה תקופה, שם גם קיבל את נבואתו הראשונה בהיותו נער. חז"ל מפרשים את הפסוק "וּמִוֶּרְחָה לֹא יַעֲלֶה עַל רֹאשׁוֹ", שנאמר בנבואה לחנה טרם לידתו, כי שמואל הוקדש מלידתו להיות נזיר עולם שנאסר בתספורת.

על פי המסופר בספר שמואל אילוקים מתגלה וקורא לשמואל בלילה, כאשר הוא ישן בהיכל ה', היכן שנמצא ארון האלוהים; בשלוש הפעמים הראשונות חשב שמואל שעלי קורא לו וקם לקראתו אך בפעם הרביעית בהדרכתו של עלי, הבין שהאל קורא לו. האל סיפר לו על עונשם של בני עלי וביקש משמואל, לספר לעלי את הדברים אשר אמר לו. לאחר התגלות האל שמואל זכה לתואר נביא.

לאחר מותם של עלי ובניו, שמואל יורש את תפקידם. מנהיגותו של שמואל התאפיינה בכך שהייתה בעיקר רוחנית, בה נשמר מקומו של האלוהים כמנהיג המרכזי "ה' אלוהיכם מלכיכם", ואילו הנביא משמיע את דבריו ואת רצונו, בדומה למנהיגותו של משה. דגם ששמואל רצה להקים בעם ישראל. אבל העם רצה מנהיג בשר ודם, שיצא בראש העם ככל העמים, ולכן נדחתה תפיסתו של שמואל.

שמואל המליך את מלכי התקופה: שאול המלך, שהקים וייסד את הממלכה הישראלית המאוחדת, ודוד המלך שהמשיך, גיבש והרחיב את מפעלו של שאול בכיבושים גדולים. תקופת שאול מתאפיינת בכך, ששמואל ממשיך לשמש כמנהיג רוחני לצד שאול, דבר שכנראה גורם לתקלות בהנהגה ולהדחתו של שאול. המקרא מתאר יחסים מורכבים בין שמואל לשאול. יחסי אהבה של אב ובן, אשר מתחלפים ליחסים קשים שיש בהם כעס, צער ופחד. אף בשעת מצוקה גדולה של שאול, בעת מלחמתו האחרונה, כאשר שאול נלחץ ומעלה את שמואל באוב, שמואל לא מגלה אמפתיה כלפי שאול, והוא ממשיך ככעסו ומדבר איתו קשות. במקרא מסופר שכאשר ביקש שאול להרוג את דוד, קיבל האחרון מקלט אצל שמואל. כאשר באו חייליו של שאול לבקש את דוד, כולם התנבאו ואחריהם שאול בעצמו, שבא לבקש את המלך המיועד.

על פי המסופר במקרא, מנהיגותו של שמואל התאפיינה בכך שהוא נהג לתור בין הערים והעיירות, על מנת להיות זמין לאנשים, ולא המתין לבואם של המתדיינים אל מקום מגוריו.

שמואל נפטר זמן קצר לפני סיום תקופת מלכותו של שאול המלך ונקבר ברמה, עירו. ביומן המסע של רבי בנימין מטודלה, שביקר בארץ בשנת 1173, מתואר שהצלבנים, במעברם דרך רמלה שזוהתה על ידם כ"רמה", מצאו במקום את עצמותיו של שמואל הנביא, והביאו אותן יחד איתם, וקברום מחדש בנבי סמואל.

על פי המסורת, תאריך פטירתו היה בכ"ח באייר. ביום זה מגיעים יהודים להתפלל במקום שקיבל בתקופה מאוחרת יותר את הזיהוי כקברו של הנביא – בנבי סמואל.

ברכת הילדים לערב ראש חודש סיון

תפילה מאת השל"ה הקדוש להתפלל על ילדיו וב"ב בערב ר"ח סיון ובהג השבועות שהוא זמן מסוגל

אֲתָהּ הוּא ה' אֵ-לֵינוּ עַד שְׁלֵא בְרַאתָ הָעוֹלָם, וְאַתָּה הוּא אֵ-לֵינוּ מִשְׁבְּרַאתָ הָעוֹלָם, וּמֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם אַתָּה א-ל, וּבְרַאתָ עוֹלָמְךָ בְּגִין לְהַשְׁתַּמּוֹדֵעַ אֶלְקוּתְךָ בְּאִמְצָעוֹת תּוֹרַתְךָ הַקְּדוּשָׁה כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבְרַכָּהּ, "בְּרַאשִׁית", בְּשִׁבִיל תּוֹרָה וּבְשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל, כִּי הֵם עִמּוֹךְ וְנִחְלָתְךָ אֲשֶׁר בְּחַרְתָּ בְּהֵם מִכָּל הָאֲמוֹת, וְנָתַתָּ לָהֶם תּוֹרַתְךָ הַקְּדוּשָׁה, וְקִרְבָּתְךָ לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל:

וְעַל קִיּוֹם הָעוֹלָם וְעַל קִיּוֹם הַתּוֹרָה בָּא לָנוּ מִמּוֹךְ ה' אֵ-לֵינוּ שְׁנֵי צוּזִיִּים, כְּתִבְתָּ בְּתוֹרַתְךָ "פָּרוּ וּרְבוּ", וְכִתְבְתָּ בְּתוֹרַתְךָ "וְלִמְדַתְּם אֶתְּם אֶת בְּנֵיכֶם, וְהִכְנִיחָה בְּשִׁתִּיהֶן אֶחָת, כִּי לֹא לָתֵהוּ בְרַאתָ כִּי אִם לְשִׁבְתָּ, וְלִכְבוֹדְךָ בְּרַאתָ יִצְרַת אֶף עֲשִׂיתָ, כְּדִי שְׁנַהֲיֶה אֲנַחְנוּ וְצִאֲצֵאֵינוּ וְצִאֲצֵאֵי כָּל עַמּוֹךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל יוֹדְעֵי שִׁמְךָ וְלוֹמְדֵי תּוֹרַתְךָ.

וּבְכֵן אָבוּא אֵלֶיךָ ה' מְלַךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים, וְאִפִּיל תַּחֲנִנְתִּי, וְעֵינֵי לִךְ תִּלְוִיּוֹת עַד שֶׁתַּחֲנִנֵנִי וְתִשְׁמַע תַּפְלִיתִי לְהַזְמִין לִי בָּנִים וּבָנוֹת, וְגַם הֵם יִפְרוּ וְיִרְבוּ הֵם וּבְנֵיהֶם וּבְנֵי בְנֵיהֶם עַד סוֹף כָּל הַדּוֹרוֹת לְתַלְמִית שָׁהֵם וְאֲנִי פָּלְנוּ יַעֲסִקוּ בְּתוֹרַתְךָ הַקְּדוּשָׁה לְלַמֵּד וּלְלַמּוֹד לְשִׁמְר וּלְעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם אֶת כָּל דְּבָרֵי תִלְמוּד תּוֹרַתְךָ בְּאַהֲבָה, וְהָאֵר עֵינֵינוּ בְּתוֹרַתְךָ וְדַבַּק לִבְנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ לְאַהֲבָה וְלִירְאָה אֶת שִׁמְךָ:

אָבִינוּ אָב הַרְחִמֵנוּ, תָּן לְכֻלָּנוּ חַיִּים אַרְפִּים וּבְרוּכִים, מִי כְמוֹךָ אָב הַרְחִמֵנוּ זֹכֵר יִצְרוֹנוֹ לְחַיִּים בְּרַחֲמִים, זְכַרְנוּ לְחַיִּים נְצִיחִים כְּמוֹ שֶׁהַתַּפִּלָּל אֶבְרָהָם אָבִינוּ "לוֹ יִשְׁמַעְאֵל יְחִיָּה לְפָנֶיךָ", וּפְרָשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבְרַכָּהּ, "בְּיַרְאֲתְךָ":

כִּי עַל כֵּן, בְּאֵתִי לְבַקֵּשׁ וּלְחַנּוּ מִלְּפָנֶיךָ שִׁיְהֵא זְרַעִי וְזַרְע זְרַעִי עַד עוֹלָם זָרַע כָּשֵׁר, וְאֵל יִמְצָא כִּי וּבְזַרְעִי וּבְזַרְע זְרַעִי עַד עוֹלָם שׁוֹם פְּסוּל וְשִׁמְזִין, אֶף שְׁלוֹם וְאַמְתּוּ וְטוֹב וְיִשְׁרַע בְּעֵינֵי אֵ-לִים וּבְעֵינֵי אָדָם, וְיִהְיֶה בְּעַלֵי תּוֹרָה, מְאֵרֵי מִקְרָא, מְאֵרֵי מִשְׁנָה, מְאֵרֵי תִלְמוּד, מְאֵרֵי רִזָּא, מְאֵרֵי מִצְוָה, מְאֵרֵי גוּמְלֵי חֻסְדִּים, מְאֵרֵי מַדּוֹת תְּרוּמִיּוֹת, וְיַעֲבֹדוּךָ בְּאַהֲבָה וּבִירְאָה פְּנִימִית, לֹא יִרְאֶה חִיצוֹנִית, וְתֵן לְכָל גּוֹיָה וְגוֹיָה מֵהֶם דִּי מַחְסוּרָה בְּכַבּוֹד, וְתֵן לָהֶם בְּרִיאוֹת וְכַבּוֹד וְכֶחַ, וְתֵן לָהֶם קוֹמָה וְיִפִּי וְחֵן וְחֻסֵּד, וְיִהְיֶה אַהֲבָה וְאַחֻוּה וְשְׁלוֹם בֵּינֵיהֶם, וְתִזְמִין לָהֶם זְוִנְגִים הַגּוֹיִם מְזַרְע תִּלְמִידֵי חֻכְמִים מְזַרְע צַדִּיקִים, וְגַם זְוִנְגִים יִהְיוּ כְּמוֹתֶם כָּכָל אֲשֶׁר הַתַּפִּלָּלְתִּי עֲלֵיהֶם, כִּי זִפְרוֹן אֶחָד עוֹלָה לְכָאן וּלְכָאן:

אֲתָהּ ה' יוֹדַע כָּל תַּעֲלוּמוֹת, וּלְפָנֶיךָ נִגְלוּ מִצְפּוֹנֵי לְבִי, כִּי כּוֹנְנִתִי בְּכָל אֵלֶּה לְמַעַן שִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקְּדוּשׁ וְלְמַעַן תּוֹרַתְךָ הַקְּדוּשָׁה, עַל כֵּן עֲנֵנִי ה' עֲנֵנִי בְּעִבּוֹר הָאֲבוֹת הַקְּדוֹשִׁים אֶבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב, וּבְגִלְגָּלִים תּוֹשִׁיעַ בָּנִים לְהַיּוֹת הַעֲנַפִּים דּוּמִים לְשִׁרְשִׁים וּבְעִבּוֹר דָּוִד עֲבָדְךָ רָגַל רְבִיעִי בְּמִרְכָּבָה, הַמְּשׁוֹרֵר בְּרוּחַ קְדֻשָׁה: שִׁיר הַמַּעֲלֹת אֲשֶׁרֵי כָּל יָרָא ה' הַהֲלֵךְ בְּדַרְכָּיו: יִגִּיעַ פְּסִידָה כִּי תֹאכַל אֲשֶׁרֵיךָ וְטוֹב לָךְ: אֲשֶׁרֵיךָ כְּגִפְן פְּרִיָּה בְּרִכְתִּי בֵּיתְךָ בְּנִיךָ כְּשִׁתְּלִי זֵיתִים סָבִיב לְשִׁלְחָנֶךָ: הִנֵּה כִּי כֵן יִבְרַךְ גִּבּוֹר יָרָא ה': בְּרַכָּהּ ה' מִצִּיּוֹן וְרָאָה בְּטוֹב יְרוּשָׁלַיִם כִּל יְמֵי חַיֶּיךָ: וְרָאָה בָּנִים לְבְנֵיךָ שְׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל: אָנָּה ה' שׁוֹמֵעַ תַּפִּלָּה יְקִים כְּנוֹ הַפְּסוּק "וְאֲנִי זֹאת בְּרִיתִי אִתְּךָ אָמַר ה', רֹחִי אֲשֶׁר עָלֶיךָ וְדַבְּרֵי אֲשֶׁר שְׁמַתִּי בְּפִיךָ, לֹא יִמוּשׁוּ מִפִּיךָ וּמִפִּי זְרַעַךָ וּמִפִּי זְרַע זְרַעַךָ, אָמַר ה' מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם":

"יְהִי לְרַצוֹן אִמְרֵי כִּי וְהִגִּיוֹן לְבִי לְפָנֶיךָ ה' צוּרִי וְגוֹאֲלִי":

מצוות בניין המקדש

רמב"ם הלכות בית הבחירה פ"א:

א. מצות עשה לעשות בית לה', מוכן להיות מקריבים בו הקרבנות, וחוגגין אליו שלוש פעמים בשנה שנאמר "ועשו לי מקדש" (שמות כה, ח); וכבר נתפרש בתורה משכן שעשה משה רבנו, והיה לפי שעה - שנאמר "כי לא באתם עד עתה..." (דברים יב, ט) כיון שנכנסו לארץ, העמידו המשכן בגלגל ארבע עשרה שנה שכבשו ושחלקו. ומשם באו לשילה, ובנו שם בית של אבנים; ופרסו יריעות המשכן עליו, ולא הייתה שם תקרה. ושלוש מאות ותשע ושישים שנה, עמד מקדש שילה. וכשמת עלי הכהן, חרב ובאו לנוב ובנו שם מקדש; וכשמת שמואל, חרב ובאו לגבעון ובנו שם מקדש. ומגבעון באו לבית העולמים. וימי נוב וגבעון, שבע וחמישים שנה.

ב. כיון שנבנה המקדש בירושלים - נאסרו כל המקומות כולן לבנות בהן בית לה', ולהקריב בהן קרבן; ואין שם בית לדורי הדורות אלא בירושלים בלבד, ובהר המוריה שבה - שנאמר "ויאמר דוד, זה הוא בית ה' האלהים וזה מזבח לעולה לישראל" (דה"א כב, א), ואומר "זאת מנוחתי עדי עד".

ג. בניין שבנה שלמה, כבר מפורש במלכים. וכן בניין העתיד להיבנות - אף על פי שהוא כתוב ביחזקאל, אינו מפורש ומבואר. ואנשי בית שני, כשבנו בימי עזרא, בנוהו כבניין שלמה, ומעין דברים המפורשים ביחזקאל.

ד. ואלו הן הדברים שהן עיקר בבניין הבית: עושים בו קודש, וקודש הקודשים, ויהיה לפני הקודש מקום אחד והוא הנקרא אולם. ושלושתן נקראין היכל. ועושים מחיצה אחרת סביב להיכל, רחוקה ממנו כעין קלעי החצר שהיו במדבר; וכל המוקף במחיצה זו שהוא כעין חצר אוהל מועד, הוא הנקרא עזרה והכול נקרא מקדש.

ה. ועושים במקדש שבעה כלים: מזבח לעולה ולשאר הקרבנות; וכבש שעולים בו למזבח ומקומו לפני האולם משוך לדרום; וכיור וכונו, לקדש ממנו הכהנים ידיהם ורגליהם לעבודה, ומקומו בין האולם ולמזבח משוך לדרום שהוא שמאל הנכנס למקדש. ומזבח לקטורת, ומנורה, ושולחן; ושלושתן בתוך הקודש, לפני קודש הקודשים. המנורה בדרום משמאל הנכנס, ושולחן מימין שעליו לחם הפנים; ושניהם בצד קודש הקודשים מבחוץ. ומזבח הקטורת משוך מבין שניהם, לחוץ. ועושים בתוך העזרה גבולין עד כאן לישראל, עד כאן לכוהנים; ובונים בה בתים לשאר צורכי המקדש, כל בית מהם נקרא לשכה.

ו. מצוה מן המובחר לחזק את הבניין ולהגביהו כפי כוח הציבור, שנאמר "לרדום את בית אלהינו", ומפארין אותו, ומייפין כפי כוחן; אם יכולין לטוח אותו כולו בזהב, ולהגדיל במעשיו הרי זו מצוה.

למעונינים להשתתף בהוצאת עלון זה נא לפנות לדוד: 0537788483

עלון זה מוקדש:

לרפואת: אברהם ולאה ציטרון הי"ד. היה יצחק שושן הי"ד. שרה בת שמחה הי"ד. יצחק אילוז הי"ד. מרים יהודה הי"ד. ציפורה יהושע לוי הי"ד. ביבה אלימלך הי"ד. ישי הלוי הי"ד. אורי חיים רווח הי"ד. עזר בן עישה הי"ד. תיקוה בת עזיהו הי"ד. אלגרה בת גיאן הי"ד. מול בת ענולה הי"ד. פנחס זרחי הי"ד. הראל בן אביגיל הי"ד. אילנה בת סליחה הי"ד. ישי ורחל לוי הי"ד. חנה בת זוהרה הי"ד.

להחזרת נעדרה יצחק ושבוייו ובהם: אורון שאול, גיא חבר, רון ארד, זכריה באומל, יהודה כץ, צבי פלדמן, יהונתן פולארד הי"ד.

לעילוי נשמת: הגר"ע יוסף זצוקל. הגר"מ אליהו זצוקל. רבי מסעוד מלול זצ"ל. הרב שלמה צורף ז"ל. רבי יעקב שושן ז"ל. יונה יונה ז"ל. ברכה סופן ז"ל. נדיר נחום ז"ל. נסים כהן ז"ל. סופר מנחם ז"ל. נדריה שמעון בת חזית ז"ל. מניחה לוי ז"ל. אסתר בת תורא ז"ל. אסתר חרד ז"ל. חנה יצחקי ז"ל. דינה פונדק ז"ל. הרב אברהם צוקרמן זצ"ל. מרדכי ומשה בני לאה מורחזי ז"ל. אליהו בת פריחה ז"ל. תירצה זיגדון ז"ל. ישראל אברהם נתן בן מלכה ז"ל. אסתר בת זוהרה ז"ל. אסתר וענבר נחום ז"ל. ישראל בן שושנה ז"ל. יצחק בן מול מורחזי ז"ל. רובי בן שלום צעדי ז"ל. מרים ועננו ז"ל. עזיהו עמוס ז"ל. יצחק ועמרים אטיאס ז"ל. נסים בן חנה ז"ל. שמעון אבושכול ז"ל. יצחק ולאה אסטרונו ז"ל. רות יעקב ז"ל. חיה רחל לוי ז"ל. אליהו טייטל ז"ל. נעימה בת מגידו ז"ל. שמחה אילוז ז"ל. ראובן אלון בן נטיה ז"ל. סוליקה שושן ז"ל. לואיזה מדר ז"ל. זוהרה בת חנה ז"ל. עליזה כהן ז"ל. ר' חיים אהרן ז"ל. אהרן זקן ז"ל. אורי אורן מעולם ז"ל. ישראל בן גשרה ז"ל. דוד חגיבי ז"ל. דוד גרוסברג ז"ל. יואל דללי ז"ל. עמוס דמרי ז"ל. רבי דוד הכהן זצ"ל. יוכבד ועקנין ז"ל. עישה דהן ז"ל. יוסף הכהן ז"ל.

ולע"ג הנספים בשואה ובהם: אלכסנדר שנדור, שושנה רוז, רפאל פריצן, וציציליה צילה לבית משפחת ציטרון הי"ד.

אין לעיין בעלון זה בשעת התפילה